

Kirje

22.5.2024

VN/24846/2023
VN/24846/2023-MMM-63

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto valtion tk-rahoituksen käytön monivuotisesta suunnitelmasta

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopalvelussa esittämiin kysymyksiin seuraavaa.

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) katsoo, että suunnitelmassa ja linjauksissa on tunnistettu oleelliset asiat. Tällä hetkellä vallitsevasta talouden vaikeasta tilanteesta huolimatta on järkevää ja perusteltua panostaa tki-toimintaan, koska tki-panostuksilla luodaan perustaa tulevalle kasvulle ja hyvinvoinnille.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Tutkimustoiminnalla on merkittävä rooli MMM:n hallinnon- ja toimialoilla. Biotalous, ruokajärjestelmä sekä paikkatietotutkimus ja -teknologia ovat teemoja, joissa on merkittävää kasvupotentiaalia ja myös vahvaa suomalaista osaamista. Suunnitelman ja linjausten mukaiset tk-lisäpanostukset voivat tukea myös näihin teemoihin liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämistä. MMM:n hallinnonalan virastot (Luonnonvarakeskus, Maanmittauslaitos, Ruokavirasto) ovat aloillaan merkittäviä tutkimus- ja asiantuntijaorganisaatioita, joilla on paljon annettavaa suunnitelman toteutukseen. Tutkimuslaitosten toiminnan ohella myös MMM jatkaa aktiivista osallistumista oman vastuualueensa EU-tutkimusyhteistyöhön ja pyrkii siten tukemaan mm. EU-rahoituksen kaksinkertaistamisen tavoitteen saavuttamista.

Samalla MMM huomauttaa, että tutkimusorganisaatioiden, erityisesti valtion tutkimuslaitosten taloudellinen tilanne on seuraavien vuosien aikana vaikea valtiontalouden säästötavoitteiden takia. Virastojen toimintamäärärahoihin on tulossa merkittäviä leikkauksia. Tutkimuksen lisäksi tutkimuslaitoksilla on monia lakisääteisiä viranomais- ja asiantuntijatehtäviä, jotka rahoitetaan pääasiassa toimintamäärärahoilla. Budjettirahoituksen väheneminen pienentää tutkimuslaitosten käytössä olevaa omaa rahoitusta yhteisrahoitteisiin hankkeisiin. Siksi kannattaisi harkita, voidaanko kilpailun kautta tk-hankkeille myönnettävän rahoituksen ehtoja muuttaa rahoituksen saajalle edullisemmaksi. Esimerkiksi yhteisrahoitteisten tk-hankkeiden omavastuuvaatimuksia voisi helpottaa siten, että myönnettävä rahoitus kattaisi enemmän kuin nykyisin tyypillisen 70 %:n osuuden kokonaiskustannuksista (esim. 80-100%).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Suurin osa valtion tk-lisärahoituksesta kanavoidaan Business Finlandin ja Suomen Akatemian kautta. Tämä on perusteltua, koska niillä on suurina organisaatioina parhaat edellytykset hallinnoida näin suuren mittakaavan rahoitusta. Yhteistyön lisääminen ja vahvistaminen läpi suomalaisen tki-järjestelmän on tärkeä päämäärä. MMM:n hallinnonalan tutkimuslaitoksien roolia tutkimuksen, yritysten ja julkisen hallinnon rajapinnoilla kannattaa hyödyntää tki-yhteistyön kehittämisessä.

Panostukset soveltavaan tutkimukseen ovat erityisen kannatettavia. Suunnitelmassa ja linjauksissa ei ole vielä määritelty teemoja, joita soveltavassa tutkimuksessa jatkossa painotetaan. Painopisteiksi päätyvien teemojen valinnan tulisi perustua kokonaisvaltaiseen arviointiin ja avoimeen, osallistavaan prosessiin, jossa MMM haluaa olla aktiivisesti mukana.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

Yritysten T&K-investoinnit kasvuun

Uusia yrityksiä T&K-toimintaan

Suunnitelmassa ja linjauksissa yritysten tk-toiminta nousee läpileikkaavaksi painopisteeksi. Yritysten tk-rahoituksessa vientiteollisuuden kasvuun tähtäävien toimien lisäksi on tärkeää panostaa myös kotimarkkinoilla toimivien sekä alueellisten yritysten tk-toiminnan aktivointiin. Maaseutualueiden yritystoiminnan vahvistuminen vauhdittaa talouskasvua, mutta samalla tukee huoltovarmuutta ja lisää kokonaisturvallisuutta. Monet biotalouden ja ruokajärjestelmän uudet pk-yritykset, joilla on hyvät edellytykset kannattavan liiketoiminnan kasvulle, eivät synny suurissa kaupungeissa vaan niitä itää maaseudun pienemmillä paikkakunnilla.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta

On hyvä, että tutkimuslaitokset on nostettu linjauksessa yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistosairaaloiden rinnalle uutta tietoa ja osaamista tuottavina tutkimusorganisaatioina. Tutkimuslaitosten rooli perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen rajapinnassa on hyvin kuvattu perusteluissa. Samoin on tunnustettu, että tutkimuslaitosten tk-toiminnan tulokset kanavoituvat myös päätöksenteon tietopohjaksi.

Tutkimuslaitosten ylläpitämät kansalliset tietovarannot ja niihin liittyvä tk-toiminta ovat tärkeä kilpailutekijä myös Suomessa toimiville yrityksille. Suomen olisi tärkeätä vahvistaa kansallisia tietovarantoja ylläpitävien organisaatioiden kyvykkyyttä, jotta ne voisivat mahdollisimman tehokkaasti ja nopeasti ottaa käyttöön uutta teknologiaa tietovarantojen tuotannon ja ylläpidon tuottavuuden parantamiseksi.

Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla

Tutkijanuran vahvistaminen tohtorin tutkintoa seuraavassa vaiheessa täydentää erinomaisesti samaan aikaan yliopistoissa tapahtuvaa tohtorikoulutuksen lisäämistä. Huippuosajat on pidettävä aloilla, joilla tutkijakoulutuksen saaneista on erityisen suuri kysyntä. Tutkimuslaitosten post doc –ohjelman toteutuksessa on mahdollista laajentaa tohtoreiden uranäkymiä julkisen hallinnon, yritysten ja kolmannen sektorin tehtävissä.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit

Tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureihin kohdistuvat lisäpanostukset ovat perusteltuja ja kannatettavia. Infrastruktuurien rakentaminen on tyypillisesti kallista, joten on välttämätöntä tehdä valintoja eri vaihtoehtojen välillä. Valintojen tulee perustua analyysiin, jossa infrastruktuurihankkeita arvioidaan yhdenmukaisten kriteerien pohjalta. Tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien tieteellisen ja teknisen laadun lisäksi valinnoissa on otettava huomioon myös yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Suunnitelman tässä kohdassa ei mainita EU:n ja kansainvälisen tason tutkimusinfrastruktuuriverkostoja. On tärkeää hyödyntää kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia Suomen tutkimusinfrastruktuurien kehittämisessä vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen

Suurteholaskentaan kohdennetaan merkittävä rahallinen panostus. On tärkeää huolehtia siitä, että suurteholaskennan kapasiteetti tulee täysimääräisesti hyödynnettyä ja että mahdollisimman laajalla käyttäjäkunnalla on mahdollisuus päästä hyödyntämään suurteholaskentaa omassa tk-toiminnassaan.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

EU:n T&K-yhteistyö

EU:n tk-rahoituksen kaksinkertaistaminen on erittäin vaativa tavoite ja sen toteuttamiseksi tarvitaan suunnitelmassa esitettyä EU-vastinrahoitusta hakijoille. On tärkeää huolehtia, että tällä hetkellä EU-rahoituksen hankinnassa parhaimmin menestyvät organisaatiot pystyvät ylläpitämään kykynsä hankkia rahoitusta myös jatkossa. Uusien toimijoiden saaminen mukaan EU-rahoituksen menestykselliseen hankintaan ei ratkea pelkästään vastinrahoituksella. Tarvitaan muita toimia: aktiivista hauista tiedottamista ja suomalaisten osallistujien aktivoitua, hankevalmistelun osaamista, EU-hankehallinnon teknistä tukea sekä verkostoitumista eurooppalaisten yhteistyökumppanien kanssa. Suurimmat rahoitusosuudet myönnetään yhteistyöhankkeiden koordinaattoreille, jolloin kokemuksen ja osaamisen merkitys korostuu.

Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö

Suunnitelmassa on viisaasti huomioitu EU-yhteistyön lisäksi myös muu kansainvälinen yhteistyö. Yhteistyösuhteiden solmimisessa on välttämätöntä tehdä strategisia valintoja ja pyrkiä löytämään Suomen kannalta parhaimman synergiahyödyn ja vaikuttavuuden mahdollistavat, turvalliset ja luottettavat yhteistyötahot ja –verkostot.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Suunnitelmaan ja linjauksiin ei vielä sisälly strategisia valintoja yksityiskohtaisemmista teemoista tai tk-toiminnan sisällöistä. Sen sijaan linjataan, että tk-toiminnan suuntaamisessa tunnistetaan globaalit ja kansalliset yhteiskunnalliset haasteet Suomen vahvuudet huomioiden. Tämä on kannatettava periaate. Samoin on tärkeää toteuttaa linjauksen loppuosaa, jonka mukaan Tutkimus- ja innovaatio-neuvoston johdolla tunnistetaan strategisia valintoja osallistavassa ja avoimessa prosessissa. MMM on kiinnostunut tuomaan oman toimialansa teemaehdotukset kansallisia strategisia valintoja koskevaan keskusteluun.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Kyseessä on merkittävä kansallinen tk-toiminnan lisäpanostus, jolle on asetettu konkreettisia vaikuttavuustavoitteita. Siksi suunnitelman toimeenpanon seurantaan ja vaikuttavuuden arviointiin on syytä kiinnittää erityistä huomiota, kuten suunnitelmaan on kirjattu.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Poikkihallinnollisen yhteistyön vahvistaminen on yksi tärkeimmistä järjestelmätason kehittämiskohdeista. Tällä hetkellä Suomesta puuttuu kansallisen tason tk-strategia, joka olisi riittävän selkeä ja konkreettinen, että sitä voitaisiin hyödyntää esimerkiksi temaattisissa EU-tutkimusyhteistyöhön liittyvissä valmisteluprosesseissa Suomen etujen mukaisten lopputulosten saavuttamiseksi.

Suunnitelmassa on kuvattu lyhyesti myös muita hyviä kehittämiskohteita, jotka kuitenkin vaatisivat vielä lisätyötä konkreettisempien jatkotoimenpiteiden hahmottamiseksi.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Tutkimusjohtaja

Mikko Peltonen

Liitteet

Jakelu OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi

VN/24846/2023-MMM-63

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: